

UDK: 050.432:330.1

doi: 10.5937/ekonhor1801001L

UVODNIK

Nakon sprovedenog drostruko anonimnog recenzentskog postupka i unapređenja prispelih rukopisa, Sveska 1 Godište 2018 *Ekonomskih horizonata* sadrži sedam priloga: tri izvorna naučna članka, tri pregledna članka i najavu međunarodne naučne konferencije.

Budući da za ključne aspekte rodne (ne)jednakosti u visokom obrazovanju u Republici Srbiji, do sada, nije iskazano adekvatno istraživačko interesovanje, *Slavica Manić, Ljubinka Joksimović i Siniša Zarić*, istražuju „položaj žena u nauci, prema njihovoj poziciji na karijernoj lestvici“. Kroz istraživački proces, u kojem je korišćen adekvatan istraživački instrumentarijum, potvrđeno je da je „podzastupljenost žena izraženija duž karijerne lestvice“, odnosno, zastupljenost žena se menja obrnuto proporcijalno njihovoj poziciji u akademskoj hijerarhiji, što ukazuje na nedovoljnu i/ili neadekvatnu iskorišćenost ljudskog potencijala, jer se prethodna ulaganja u njihovo obrazovanje ne materijalizuju na pravi način, što ima šire društvene i ekonomske konsekvence.

Polazeći od stava da je u brojnim studijama utvrđeno da ekološko računovodstvo utiče, između ostalog, i na profitabilnost preduzeća, *Amaechi Patrick Egbunike i Godsday Edesiri Okoro* istražuju da li je ekološko računovodstvo relevantno za profitabilnost nigerijskih preduzeća. Na bazi finansijskih izveštaja analiziranih preduzeća, koja se ne bave proizvodnjom robe široke potrošnje, sprovedeno istraživanje dovodi do zaključka da ne postoji značajna korelacija između ekološkog računovodstva i nivoa profitabilnosti pomenutih preduzeća, budući da nivo njihove profitabilnosti ostaje nepromenjen, bez obzira na to da li preduzeća primenjuju, ili ne primenjuju, standarde ekološkog računovodstva. Uprkos navedenoj aktuelnoj praksi, ukazuje se da je primena ekološkog računovodstva bitan faktor unapređenja

poslovnih rezultata i nivoa konkurentnosti nigerijskih preduzeća.

Shodno važnosti zaštite i očuvanja životne sredine, sve je veći broj preduzeća koja nastoje da, uz povećaje ekonomske efikasnosti, smanje negativan uticaj na životnu sredinu, čemu doprinosi primena ISO 14001 standarda. Nastojeći da identifikuju motive i koristi od implementacije ovog Standarda, *Dejan Jovanović i Vesna Janjić*, sprovedli su empirijsko istraživanje, anketiranjem menadžera preduzeća putem upitnika, koje je pokazalo da su primarni motivi za uvođenje ISO 14001 standarda: odgovornost prema životnoj sredini, stvaranje imidža društveno odgovorne kompanije, bolja reputacija preduzeća, i unapređenje performansi, dok se koristi ogleđaju u poboljšanju ekoloških performansi, rastu efikasnosti, i većoj profitabilnosti, što je u korelaciji sa redukcijom troškova i motivisanjem zaposlenih.

Proces odlučivanja je efektivan i efikasan kada je rezultat racionalanog izbora potpuno informisanog donosioca odluka. Međutim, *Jelena Nikolić* ukazuje da, u realnim uslovima, postoje odstupanja u primeni racionalnih procedura odlučivanja, usled uticaja nekontrolisanih faktora, koji ograničavaju potpunu informisanost i racionalnost. Kao posledica asimetričnih informacija i ograničene racionalnosti, donosioci odluka se samo u izuzetnim situacijama opredeljuju za traženje i izbor optimalne alternative, odnosno, teže zadovoljavajućim, a ne optimalnim rešenjima. Ograničena racionalnost, uz kognitivna ograničenja, vodi opadanju kvaliteta odluka i primeni neadekvatnih modela odlučivanja, jer se koristi aproksimativan, pojednostavljen model realne situacije. Navedeno implicira greške u procesu odlučivanja, jer nadvladava rutinsko rešavanje problema, primenjuje se heuristika kao mentalna prečica i nastaju različite deformacije u razmišljanju, što vodi predrasudama, koje opredeljuju proces odlučivanja.

S obzirom da je obrazovanje pokretačka snaga ekonomskog prosperiteta, a polazeći od implikacija

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Đ. Pucara 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

ekonomije znanja i novih tehnologija za ekonomsku uspešnost, Rade Stankić, Biljana Jovanović Gavrilović i Jasna Soldić Aleksić istražuju međusobne odnose informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT), obrazovanja stanovništva i ekonomskog rasta i razvoja. Ukazuje se da kvalitetno i inkluzivno obrazovanje ima ključnu ulogu za ostvarivanje dinamičnog i održivog ekonomskog razvoja. Shodno tome, za potrebe efektivnijeg i efikasnijeg obrazovanja, neophodno je integrisanje IKT u sve aspekte obrazovnog procesa. To je način da se, boljim korišćenjem novih tehnologija i osavremenjavanjem procesa učenja, podstiče razvoj kreativnog i inovativnog potencijala, kao faktora ekonomskog razvoja, iz čega sledi povećano interesovanje mladih ljudi da steknu znanja i veštine za digitalizovano radno okruženje.

Razmatrajući relevantne aspekte bretonvudskog međunarodnog monetarnog sistema, od čijeg napuštanja je prošlo mnogo godina, Nenad Janković ukazuje na potrebu monetarnih reformi na svetskom nivou, kao i na uspostavljanje regionalne monetarne saradnje, u smislu adekvatnijeg pozicioniranja evra i kineskog juana. Međutim, na tom planu još uvek ne postoji potrebna saglasnost, jer dolar i dalje zadržava poziciju dominantne valute svetskih deviznih rezervi. Naime, uprkos ekonomskom prosperitetu Kine i integracionim procesima u Evropskoj uniji, kao i nekoj vrsti tranzicije međunarodnog monetarnog sistema od bipolarnog (USA dolar i evro) ka tripolarnom valutnom bloku, koji bi, pored dolara i evra, činio i juan, ni jedna druga valuta još uvek ne uspeva da značajnije poveća svoje učešće na međunarodnom finansijskom tržištu.

Dejana Zlatanović, kao član Organizacionog odbora, najavljuje petu međunarodnu naučnu konferenciju:

Contemporary Issues in Economics, Business and Management - EBM 2018, koja će, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, biti održana 09. i 10. novembra 2018. Učesnici Konferencije će imati priliku da ukažu na aktuelne razvojne trendove u teoriji i praksi ekonomije, poslovne ekonomije i menadžmenta.

U januaru 2018, Fakultet je izvršio promene u Uredništvu *Ekonomskih horizonata*, imenovanjem glavnog i odgovornog urednika, skeretara i članova Uredništva, iz reda svojih nastavnika. Članovi prethodnog saziva Uredništva su, uz autore publikovanih priloga i recenzente, bili bitna podrška unapređenju kvaliteta Časopisa, na čemu im izražavamo zahvalnost.

Tokom prethodnih šest godina, 2012-2017, glavni i odgovorni urednik časopisa *Ekonomski horizonti* bila je dr Slavica P. Petrović, redovni profesor. Ona je, svojim predanim angažovanjem, dala odlučujući doprinos u kreiranju i sprovođenju nove uređivačke politike, koja implicira kontinuirano unapređivanje kvaliteta Časopisa, njegovo uključivanje u veći broj svetski referentnih baza naučnih časopisa i značajnu međunarodnu reputaciju. Prilika je da se u ime Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, kao izdavača, Uredništva naučnog časopisa *Ekonomski horizonti* i u svoje ime, zahvalim profesorki Slavici P. Petrović, za nesebično angažovanje u uređivanju i kontinuiranom kvalitativnom unapređivanju *Ekonomskih horizonata*, koji su, tokom dvadesetogodišnjeg publikovanja, u ovom periodu ostvarili najvrednije rezultate.

Izdavanje časopisa *Ekonomski horizonti* finansijski je podržalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, Rešenje broj: 451-03-381/2017-14/2, od 28. septembra 2017.

Glavni i odgovorni urednik
Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina Komparativni ekonomski sistemi, Ekonomija javnog sektora, Institucionalna ekonomija i Politike tržišne regulative, na osnovnim, diplomskim i doktorskim akademskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučno-istraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.